

Sovjet- människan i skrubben

GP:s konstkritiker Johannes Björk ser i Asa Norbergs & Jennie Sundéns utställning fragment av en förlorad revolution.

KONST

ASA NORBERG & JENNIE SUNDÉN A Sequence of Acts

Stefan Karlssons museum för dålig konst
T.o.m. 27 april

På Stefan Karlssons museum för dålig konst rekapituleras just nu en skärva ur en rafflande konst-historisk konflikt. Detta trots att Asa Norbergs och Jennie Sundéns utställning *A Sequence of Acts* inte upptar mer än någon kvadratmeter i en källarskrubb bakom Carlanderska.

I kulverten på väg in passerar man ett tomt notblad. I skrubben finns ett drygt tiotal knappt meterstora målningar tätt sammanhängda liksom demonstrationsexemplar för tapeter eller en provkollektion på en klädstång. För att urskilja dess mönster tvingas man som besökare, var och en för sig, tränga sig in i förrådets dämpade belysning och liksom diagonalt skarva in blicken mellan målningarna.

INSTALLERINGEN ÄR kongenial. I vad som sannolikt är del av ett pågående projekt har Norberg och Sundén utgått från den sovjetiska konstnären Tatiana Brunis kostymer till Dmitrij Sjostakovitjs andra balett, den satiriska *Bulten*. Den skildrar en berusad latmask som i maskopi med en lika berusad präst planerar ett fabriks sabotage. Föreställningen var en av Sjostakovitjs första i en lång rad duster med Stalin, som stoppade baletten redan efter generalrepet på Leningradsoperan i april 1931. Han förstod helt enkelt inte att det var en satir. Dansk kompaniet fick lomma hem, Sjostakovitjs lägga ned sina partitur och Bruni hänga in sina kostymer.

Ur de skisserade förslagorna till dessa kostymer har Norberg och Sundén lyft ut vardagliga detaljer, renodlat dem och genom uppprepningar skapat ett slags provkartor: skjortkragar, kjolar och rosetter, men också vad som ser ut som kolvar, stålpenor och fabriker hänger där som bortglömda mönsterkollektioner för det nya liv som revolutionen utlovat, men som med Stalin definitivt kom på skam. Jämfört med de uppsättningar som senare gjorts av Sjostakovitjs balett bevarar Norbergs och Sundéns till måleriet överförda version den hastiga och kantiga lekfullheten hos Brunis kostymer, även om färgläggningen inte riktigt återger den deras starka kontrastering.

METODEN KÄNNS IGEN från Norbergs och Sundéns tidigare arbete: renodlade former mejslas fram ur politiska och kulturhistoriska skeenden som banat väg för det egna konstnärskapet. Så även nu. Brunis kostymer var ett sent utslag av den sovjetiska konstens mest vitala period, men föregick också dess förödande sterilisering i och med den kulturpolitiska härdsvälta som stod för dörren. Hon lånade drag från de föregående decenniernas ärligt talat rätt manliga konstruktivism och suprematism, samtidigt överförde hon dess former till ett bildspråk som lika mycket minner om modeillustrationer eller klippdockor som om de hantverksmässiga dekorationer som skulle rama in det nya livet.

Och här hänger formerna nu, liksom fragment från en tid då tanken på att det estetiska spelet kunde forma ett nytt liv ännu inte slagits ned i öst eller kommersialiserats i väst. Men de skrivs också in i Norbergs och Sundéns viktiga arkiv som ett bevis på att detta spel alltid överlever. Oavsett om så sker på en operascen eller i en källarskrubb.

JOHANNES BJÖRK